

CERERE PENTRU ACORDAREA DISTINCȚIEI "Titlul de excelență"
cu ocazia evenimentului "Zilele orașului Pecica 2019"

Ileana Cucuruzan, căsătorită Jámbor

Pe Cucuruzan Ilona am remarcat-o în 1969, când în Școala Generală de 8 ani din Turnu, cu clase paralele la secțiile cu limbile de predare maghiară și română, de la redacția revistei pentru copii *Napsugár* au venit patru scriitori pentru a se prezenta. Unu dintre ei, poate chiar Kányádi Sándor și-a citit o poezie în fața elevilor secției maghiare, după care a promis o carte cadou pentru cel care va ști primul să-i spună poezia. După ce poetul și-a repetat poezia și pentru a doua oară, Ilona și-a ridicat mâna, și a spus-o. Ea era în clasa a 5-a, eu în a 8-a.

După aceasta i-am revăzut numele în revista săptămânală din epoca împușcatului, *Ifjúmunkás*, unde era colaboratoare din anii ei de liceu, iar din 1976 a fost cooptată și în conducerea publicației.

Ca studentă la geologie în Cluj s-a regăsit în mișcarea *Visszhang*.

Am revăzut-o în Pecica, unde sunt profesor din 1980 iar ea, ca geolog, căuta țitei în anii 1981–1987, scriind despre activitatea ei în publicațiile *Ifjúmunkás* și *Vörös Lobogó*. La cea din urmă făcea parte dintre tinerii reporteri conduși de Hudy Árpád.

În 1987 a schimbat aroma de țitei pecican în cea de corespondent al publicației bucureștene *Előre*, ca și corespondent de minerit. A rămas corespondent arădean a publicației descendente de după 1989, *Romániai Magyar Szó*.

În anul 2001 s-a reîntors la geologie, din care se poate trăi.

În 1989 s-a eliberat și ea, și fiind atotmișcătoare, s-a activat ca elefantul în prăvălia de porcelan. A avut succese în realizarea unor idei proprii, dar și în recolta de insuccese.

După schimbările din decembrie 1989 a fost prezentă în conducerea județeană a UDMR, pe care a părăsit-o repede, pentru că sufletul ei zburător a devenit factor perturbator.

În 1991 a înființat *Asociația de Prietenie Româno-Maghiară Arad-Pécs*, din care s-a decepționat în 1999, atunci când la vama românească a fost deposedată de curajul civic al ei.

Ca fostă elevă torneană a condamnatului la moarte în procesul Szoboszlay din 1957, călugăr franciscan, răposatul Ferenc Béla Ervin, s-a apucat de cercetarea evenimentelor transilvane de după '56. Sunt speranțe foarte firave că odată se vor găsi și rămășițele pământești al celor 10 condamnați la moarte în Timișoara și executați în Arad.

Szoboszlay Aladár (25 ianuarie 1925, Timișoara – 1 septembrie 1958, Timișoara) a fost preot romano-catolic în Timișoara și Arad, capelan în Pecica între 1949–1952, și a organizat o mișcare anticomunistă în anii 1953–1956.

În 2003 a publicat volumul documentar *56 után 57-en a temesvári perben / 57 după 56 în procesul de la Timișoara/* aflat la a treia ediție și 1500 de exemplare, volum prezentat de la Budapesta la Miercurea Ciuc, Satu Mare la Timișoara.

În 2005 a înființat *Asociația In memoriam 1956*. A organizat mai multe conferințe cu participarea specialiștilor subiectului: Vekov Károly, Dávid Gyula, Tófalvi Zoltán.

În 2009 au amplasat o placă comemorativă în Biserica Minorităților din Arad, în amintirea preotului Karácsonyi István, condamnat fără vină, și decedat ca deportat în lagăr de muncă forțată.

Tot în acel an, cu sprijinul Consiliului Local și al Primăriei Pecica a publicat volumul consacrat satului natal: *Tornya fényben és árnyékban / Turnu în lumină și umbră*.

În 2010 au amplasat o placă comemorativă pe casa natală a pecicanului Lukács István, executat în procesul Szoboszlai, în 1957.

În 2013 – cu sprijinul Ministerului de Externe Maghiar – în Pecica, pe Piața Sfintei Treimi, s-a edificat monumentul victimelor procesului Szoboszlai din 1957, proiectat de artistul plastic Dinyés László și construit de arhitectul Sándor István.

În 2016 artiști amatori din Pecica i-au prezentat dramatizarea documentară, scrisă despre procesul Szoboszlai: *Az Esméktől a vérpadig / De la idei până la executare*.

Scrierile literare în apar în publicațiile arădene *Szövétnék* și *Havi szemle*.

Este membră a Asociației Ziariștilor Maghiari din România și al Asociației Întreprinzătorilor din Arad.

Este colaboratoare a Asociației Pro Pir Kult din Turnu.

În 2014 a fost distinsă de bulgarii din Vinga *Pentru activitatea desfășurată pentru comunitate*, în 2015 a primit *Premiul Litarar Irodalmi Jelen*, în 2015 a primit premiul *Cu fidelitate pentru patrie – pentru păstrarea spiritualității 1956 și serviciilor făcute maghiarimii*.

Jámbor Ilona este permanent în mișcare, înflăcărată, tenace, darnică, neobosită, nelipsită nici de vicii omenești, om întreg, personalitate creatoare, care nu se uită dacă va primi ceva pentru ceea ce face. Recunoaște sarcinile care-i vin în cale, și le duce la bun sfârșit. Spiritualitatea dânzei – prin fata ei – cuprinde spațiul dintre Turnu – unde școala, plină cu elevi în copilăria ei, mai că nu s-a golit –, și alte continente.

Toate aceste fiind posibile și datorită sprijinului primit de la soțul ei, ziaristul Jámbor Gyula.

Consider că distincția Consiliului Orășesc Pecican ajunge la un om cu merite adecvate.

Profesorul de fizică, Nagy István

Jámborné Cucuruzan Ilona laudációja

Cucuzan Ilonát 1969-ben vettem észre, amikor a Tornyai Általános Iskolában a Napsugártól négy író tette tisztét, és egyikük, talán Kányádi Sándor az iskola magyar tanulói előtt fölolvasta egy négysorosát, majd jutalomkönyvet ígért annak, aki elsőként elmondja kívülről. Miután a költő másodszor is megismételte versét, Ilona nyújtotta a kezét, és elmondta azt. Ő ötödikes volt, én nyolcadikos.

Legközelebb a Cseke Gábor szerkesztette, az átkosban is olvasható Ifjúmunkás hasábjain láttam viszont a nevét, ahova már középiskolásként is írt, és 1976-tól a lap vezetőségébe is meghívták.

Kolozsvári geológus hallgatóként a Visszhang mozgalomban volt örökmozgó mindenés.

Legközelebb Pécskán láttam viszont Ilonát, ahol az egyetem után, 1981 és 1987 között geológusként kőolajat fürkészt, és a végzett munkájukról írt az Ifjúmunkásnak és a Vörös Lobogónak. Utóbbinál Hudy Árpád ifjú riporterei egyike volt.

1987-ben a fúrótornyok olajszagától eltántorodott a bukaresti Előréhez, bányászati tudósítónak. 2001-ig maradt aradi tudósítóként a Romániai Magyar Szónál, az Előre 1989 utáni utódjánál.

2001-ben visszatért a geológiához, amiből meg is lehet élni.

1989-ben fölszabadult, és elkezdett izegni-mozogni, mint elefánt a porcelánboltban. Sikeres volt egyes ötletei megvalósításában, és a csalódások gyűjtésében egyaránt.

Az 1989-es fordulat után Péterszabó Ilona ott volt az RMDSZ megyei vezetésében, amit hamar otthagyt, mert zavart okozott lelkének szabad szárnyalása.

1991-ben megalapította az Arad-Pécs Román–Magyar Baráti Társaságot, amiből 1999. végén ábrándult ki, mert a román vámnál elvették a civil kurázsiját.

A Szoboszlay perben életfogytiglanra ítélt néhai Ferenc Béla Ervin ferences szerzetes tornyai hittanos tanítványaként válhatott vesszőparipájává az erdélyi '56, ez a máig le nem zárult történet. Pislákol a remény, hogy idén befejeződik a kivégzettek sírjának keresése. Ha megtalálják a hamvakat, akkor nem kell lemondani végleg azok kereséséről.

2003-ban adta ki az **56 után 57-en a temesvári perben** című dokumentumgyűjteményét, amely 3 kiadást ért meg. Bemutatta Budapesttől Csíkszeredáig, Szatmárnémetitől Temesvárig. Majdnem 1500 példány fogyott el belőle

2005-ben megalapította az **In memoriam 1956 Egyesületet**. A téma erdélyi kutatóinak részvételével – Vekov Károly, Dávid Gyula, Tófalvi Zoltán – minden évben több előadást és emlékműsort szerveztek.

2009-ben emléktáblát helyeztek el az aradi minorita templomban az ártatlanul elítélt, majd kényszermunkatáborban meghalt Karácsonyi István atyának az emlékére.

Ugyanebben az évben jelent meg Jámbor Ilonának a szülőfalujáról írott dokumentumgyűjteménye, a **Tornya fényben és árnyékban**.

2010-ben a Szoboszlay-perben kivégzett pécskai Lukács István szülőházára tettek emléktáblát.

2013-ban – a Magyar Külügyminisztérium támogatásával – a tíz kivégzett egyikének, Lukács Istvánnak a szülőhelyén, a pécskai templomtéren –, fölállították a Dinyés László tervei alapján és Sándor István közreműködésével kivitelezett emlékművet, amely a Szoboszlay-per 57 áldozatának állít emléket.

2016-ban amatőr színjátszók Pécskán adták elő Ilonának a Szoboszlay-perről írt **Az Esméktől a vérpadig** című dokumentumjátékát.

Karcolatai, novellái a Szövetségben és a Havi szemlében jelennek meg.

Tagja a Kölcsey Egyesületnek, a Magyar Újságírók Romániai Egyesületének és az aradi vállalkozók szervezetének.

A tornyai ProPirKult Egyesület rendezvényeinek tevékeny résztvevője.

Kitüntetései:

– 2014-ben a vingai bolgárok **a közösségért végzett tevékenységét** ismerték el.

– 2015-ben irodalmi munkásságáért **Irodami Jelen** díjban részesült;

– 2016-ban a Magyar Vidék Országos 56-os Szervezettől megkapta a **Hűséggel a hazáért – 1956 szellemi örökségének megőrzéséért és a magyarságnak tett szolgálataiért** díjat.

Jámbor Ilona örökmozgó, lelkes, kitartó, önzetlen, fáradhatatlanul tevékenykedő, emberi gyengeségektől sem mentes, teljes ember, alkotó személyiség, aki sosem azt nézi, hogy kap-e valamit azért, amit elvégez. Felismeri feladatait, és azoknak végükre is jár. Lánya által a szelleme a gyermekkorában még gyerekekkel teli, mára kiürült tornyai iskolától, az óceánokon át, a többi kontinensig terjed.

Mindez azért is lehetséges, mert párjával, Jámbor Gyulával egymás kezét fogják.

Úgy ítélem meg, hogy Pécska Városi Tanács megfelelő embert tüntet ki.

Nagy István, fizikatanár